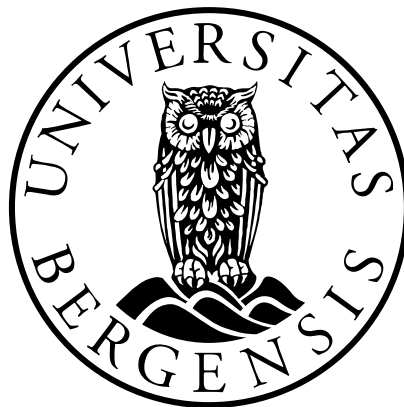

Retten til sletting og ytringsfriheten

*En analyse av hvordan retten til privatliv og
retten til ytrings- og informasjonsfrihet
balanseres mot hverandre ved krav om sletting
etter GDPR artikkel 17*

Kandidatnummer: 120

Antall ord: 13300

JUS399 Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

10. desember 2024

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Bakgrunn og problemstilling.....	2
1.2 Rettskilder og metodiske utfordringer.....	3
1.3 Avgrensninger	5
1.4 Fremstillingen videre.....	6
2. Den registrerte sin rett til sletting	7
2.1 Retten til sletting i GDPR.....	7
2.2 Ulike måter å slette personopplysninger	8
2.3 Sletting som en del av retten til privatliv etter EMK artikkel 8	9
3. Ytrings- og informasjonsfriheten som motstående rettighet.....	12
3.1 Ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK artikkel 10	12
3.2 Ytrings- og informasjonsfriheten som en begrensning av retten til sletting	13
3.2.1 Personopplysningsloven § 3 – en begrensning av den registrertes rettigheter i GDPR	14
3.2.2 GDPR artikkel 17 (3) a) – en begrensning av den registrertes rett til sletting	18
4. Hvordan balansere retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten ved krav om sletting	19
4.1 Overordnet om interesseavveiningen mellom EMK artikkel 8 og 10.....	19
4.2 Betydningen av hvem som er behandlingsansvarlig	21
4.3 Hvilken form for sletting krever den registrerte.....	25
4.4 Tiden som har gått siden publiseringen.....	27
4.5 Personopplysningenes innhold.....	28
4.5.2 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger.....	28
4.5.3 Behandling av uriktige personopplysninger.....	30
4.6 Konsekvenser for den registrerte.....	32
4.7 Bidrag til en debatt av offentlig interesse.....	33
4.8 Betydningen av hvem som er den registrerte	36
4.9 Sammenfatning av analysen om hvordan interesseavveiningen skal gjøres.....	38
Kilderegister	41

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og problemstilling

Oppgaven handler om forholdet mellom retten til sletting i EUs personvernforordning¹ (GDPR) artikkel 17 og ytrings- og informasjonsfriheten. Etter GDPR artikkel 17 har enhver person rett til å få slettet sine personopplysninger av den som behandler opplysningene. Retten til sletting kom i søkelyset i Europa etter EU-domstolen sin avgjørelse *Google Spania mot AEPD*² i 2014. Avgjørelsen etablerte en rett til sletting overfor søkemotorer. Etter denne avgjørelsen har Google mottatt over 6,5 millioner krav om sletting av personopplysninger i Europa. I Norge har de mottatt over 95 000 krav om sletting.³ Krav om sletting rettes også mot aviser, aktører i sosiale medier og andre publiseringsplattformer. Sletting av personopplysninger er noe stadig flere påberoper seg. Retten til sletting utgjør i dag derfor en viktig side av individets personvern.

Personvernet skal sikre individet sin rett til privatliv. Retten til privatliv skal gi individet rom til å reflektere og vurdere på selvstendig grunnlag, uten å bli forstyrret eller kontrollert av andre. Et dårlig ivaretatt personvern kan også true demokratiet. En frykt for at personlige opplysninger kan bli eksponert for alle, kan føre til at man begrenser sin deltakelse i meningsutveksling og politisk aktivitet. Man kan også sette begrensninger på seg selv, fordi man frykter at myndighetene registrerer og lagrer opplysninger om en selv.⁴ Når personlige opplysninger først er lagret eller eksponert, vil en rett til sletting av personopplysningene bidra til å ivareta personvernet.

Samtidig kan ikke en rett til sletting være grenseløs. Internett har blitt den viktigste kilden til nyheter og informasjon. Digitale arkiver har blitt en viktig ressurs for journalister og andre privatpersoner til å finne, få tilgang til og samle informasjon. Uten beskyttelse er det fare for at informasjon som er viktig for offentligheten kan bli slettet fra historien. Det vil være skadelig for grunnleggende hensyn som individets sannhetssøken og et fungerende demokrati. Et folk kan ikke styre seg selv uten å ha informasjon om hva andre borgere, partier og politikere mener, og hvordan det går i samfunnet. Man må også fritt kunne kritisere

¹ 679/2016/EU: General Data Protection Regulation

² *Google Spania* [GC] C-131/12

³ Google Innsynsrapport (2024) (uthentet 03.11.2024)

⁴ Datatilsynet, *Hva er personvern?* (2023) (uthentet 14.11.2024)

makthavere, institusjoner og hverandre.⁵ Det er slike hensyn ytrings- og informasjonsfriheten skal ivareta. Ytrings- og informasjonsfriheten setter derfor en skranke for hvor omfattende retten til sletting kan være. Ved et krav om sletting må det derfor gjøres en interesseavveining av hva som står sterkest i det konkrete tilfellet: retten til privatliv eller ytrings- og informasjonsfriheten. Oppgavens problemstilling er følgende:

Hvordan skal retten til privatliv og retten til ytrings- og informasjonsfriheten balanseres mot hverandre ved et krav om sletting?

For å svare på problemstillingen skal det gjøres en analyse av hvordan en slik interesseavveining skal gjennomføres av en norsk rettsanvender. Analysen vil ta utgangspunkt i momenter som følger av rettspraksis og øvrige rettskilder. Et krav om sletting kan rettes mot enhver behandlingsansvarlig. For å behandle kravet må den behandlingsansvarlige ta stilling til en kompleks menneskerettslig avveining. Formålet med problemstillingen er å klargjøre retningslinjene for hvordan denne avveiningen skal gjennomføres.

1.2 Rettskilder og metodiske utfordringer

GDPR er en forordning for styrkning og harmonisering av personvernet ved behandling av personopplysninger i EU. Forordningens ikrafttredelse skjedde den 25. mai 2018. GDPR er EØS-relevant, og er gjennomført i norsk rett gjennom inkorporasjon i personopplysningsloven, jf. personopplysningsloven § 1. GDPR har derfor den samme rettslige virkningen i Norge som i EUs medlemsland.

Retten til sletting er forankret i GDPR artikkel 17. Spørsmålet blir hvordan en norsk rettsanvender skal tolke GDPR. Utgangspunktet for tolkningen av GDPR i EU-retten er ordlyden i artiklene. Der et ord eller uttrykk ikke er legaldefinert, skal tolkningen ta utgangspunkt i ordet sitt «usual meaning in everyday language»⁶. Ord og uttrykk skal altså tolkes etter en naturlig språklig forståelse av ordlyden. Videre er *kontekst* og *formål* særlig viktig ved tolkningen av EU-rettslige bestemmelser. Dette kan forklares i at EU sitt regelverk har flere offisielle språkversjoner, som alle er likeverdige. Forskjellige versjoner kan derfor gi grunnlag for ulike tolkninger.⁷ Eksempelvis har GDPR 24 ulike offisielle språkversjoner. Ved

⁵ Kierulf og Gisle (2024) (uthentet 14.11.2024)

⁶ *Deckmyn* [GC] C-201/13, avsnitt 19

⁷ Fredriksen og Mathisen (2022) s. 330

en kontekstuell tolkning av GDPR vil fortalen på 173 punkter derfor utgjøre en del av konteksten ved tolkningen.

Formålet bak GDPR er to-delt: den skal ivareta personvernet til enkeltindividet, samtidig som det tilrettelegges for bruk av personopplysninger, jf. GDPR artikkel 1. Ved en formålsrettet tolkning av GDPR vil det ved tolkningstvil legges vekt på hva som best ivaretar dette todelte formålet.

EØS-avtalen artikkel 1 sammen med fortalepunkt 4 og 15 oppstiller homogenitetsprinsippet.⁸ Prinsippet innebærer at EU-regelverk som er tatt inn i EØS-avtalen som utgangspunkt og klar hovedregel skal tolkes på lik måte i EØS som i EU. Den EU-rettslige fortolkningen av GDPR skal derfor som hovedregel importeres til EØS-retten, og må legges til grunn av en norsk rettsanvender.

I en interesseavveining av retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten vil man berøre menneskerettigheter nedfelt i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon⁹ (EMK) og EUs charter om grunnleggende rettigheter¹⁰ (EU-charteret). Norge er bundet av EMK gjennom menneskerettsloven § 2. Det innebærer at også avgjørelser fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) er bindende rettskildefaktorer i Norge.¹¹

Norge er ikke bundet av EU-charteret fordi det ikke er en del av EØS-avtalen. Men i den EU-rettslige fortolkningen av GDPR vil rettspraksis være et tolkningsbidrag. EU-domstolen fungerer som prejudikatsdomstol i EU-retten, og er en tungtveiende rettskildefaktor som det kreves gode grunner for å fravike.¹² Praksis fra EU-domstolen er derfor en sentral rettskildefaktor i tolkningen av GDPR. Homogenitetsprinsippet tilsier at GDPR må forstås likt i EØS-retten og i EU-retten, selv om EU-domstolen tolker GDPR i lys av EU-charteret. Slik vil praksis fra EU-domstolen fungere som tolkningsbidrag av GDPR for en norsk rettsanvender.

I kapittel 4 analyseres interesseavveiningen som må gjøres mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten ved et krav om sletting. I analysen vil praksis fra EMD og

⁸ Agreement on the European Economic Area, 13. desember 1993

⁹ Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma, 4. november 1950 (Den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen)

¹⁰ Charter of Fundamental Rights of the European Union, 26. oktober 2012

¹¹ Innst. O. nr. 51 (1998-1999) punkt 8

¹² Fredriksen og Mathisen (2022) s. 348

EU-domstolen fremstilles samlet. Formålet med analysen er å gi en fullstendig fremstilling av momentene som inngår i avveiningen. Som allerede nevnt vil både EMD og praksis fra EU-domstolen gi tolkningsbidrag for en norsk rettsanvender som skal gjøre avveiningen. Det er derfor hensiktsmessig å gi en samlet fremstilling av rettspraksis på området. Det har også over tid utviklet seg en «dialog» mellom EU-domstolen og EMD, hvor begge domstoler ser hen til hverandres rettspraksis på menneskerettighetsfeltet.¹³ Dette gjelder også i avveiningen ved krav om sletting.¹⁴ EMD og EU-domstolen sin avveining av privatlivet og ytrings- og informasjonsfriheten vil derfor være svært lik. I analysen vil det derfor være hensiktsmessig å fremstille praksisen fra EMD og EU-domstolen i sammenheng, for at rettsanvenderen skal få et totalt bilde av hvordan avveiningen må gjøres. Det kan likevel ikke utelukkes at praksis fra EMD og EU-domstolen vil utvikle seg i forskjellig retning i fremtiden.

1.3 Avgrensninger

Denne oppgaven skal analysere interesseavveiningen mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten ved et krav om sletting. Oppgaven forutsetter derfor at den registrerte i utgangspunktet har en rett til sletting etter GDPR artikkel 17, men at andre bestemmelser i GDPR oppstiller unntak fra denne retten begrunnet i ytrings- og informasjonsfriheten. Det avgrenses derfor mot en omfattende behandling av vilkårene for å kreve sletting i GDPR artikkel 17 (1).

Analysen tar bare for seg unntak fra retten til sletting begrunnet i ytrings- og informasjonsfriheten. Unntakene som følger av GDPR artikkel 17 (3) bokstav b, c, d og e vil derfor ikke behandles i oppgaven.

De to aktuelle rettslige forankringene av interesseavveiningen ved et krav om sletting i presenteres i kapittel 3.2. En annen aktuell forankring av avveiningen følger av GDPR artikkel 6 (1) bokstav f. Bestemmelsen sier at behandling av personopplysninger bare er lovlig dersom:

behandlingen er nødvendig for formål knyttet til de berettigede interessene som forfølges av den behandlingsansvarlige eller en tredjepart, med mindre den registrertes

¹³ Fredriksen (2011) s. 28

¹⁴ Se f.eks. *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 207 hvor det vises til EU-domstolen, og EU-domstolen sin *GC og andre* [GC] C-136/17 avsnitt 63 hvor det vises til EMD.

interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran og krever vern av personopplysninger.

Bestemmelsen regulerer lovligheten av den opprinnelige behandlingen, men kan også brukes ved spørsmål om man fortsatt har behandlingsgrunnlag etter den registrerte krever sletting. Oppgaven avgrenser mot å bruke denne bestemmelsen som forankring av interesseavveiningen ved et krav om sletting. Det er fordi bestemmelsene som presenteres i kapittel 3.2 er bedre egnet til å forankre avveiningen som må gjøres ved et krav om sletting.

1.4 Fremstillingen videre

Oppgaven består av fire kapitler. I kapittel 2 redegjøres det for det nærmere innholdet i den registrertes rett til sletting etter GDPR artikkel 17 (1). Det redegjøres også for retten til privatliv etter EMK artikkel 8, da retten til sletting utgjør en del av retten til privatliv. Deretter redegjøres det for interesseavveiningen som må gjøres når det er motstrid mellom retten til privatliv og andre menneskerettigheter. I kapittel 3 presenteres retten til ytrings- og informasjonsfrihet. Det redegjøres også for når det kan gjøres inngrep i denne retten. Avslutningsvis redegjøres det for bestemmelsene i GDPR som forankrer avveiningen som må gjøres mellom retten til privatliv og retten til ytrings- og informasjonsfriheten ved et krav om sletting. I kapittel 4 analyseres denne avveiningen med utgangspunkt i ulike momenter.

2. Den registrerte sin rett til sletting

2.1 Retten til sletting i GDPR

GDPR er en forordning for å styrke og harmonisere personvernet ved behandling av personopplysninger i EU. Etter GDPR artikkel 1 skal forordningen både gi regler om «vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger», og gi regler om «fri utveksling av personopplysninger». Formålet er todelt; ivareta personvernet til enkeltindividet, samtidig som det tilrettelegges for bruk av personopplysninger. Retten til vern av personopplysninger må derfor veies mot andre grunnleggende prinsipper i lys av forholdsmessighetsprinsippet.¹⁵

GDPR artikkel 17 (1) har følgende ordlyd:

1. The data subject shall have the right to obtain from the controller the erasure of personal data concerning him or her without undue delay and the controller shall have the obligation to erase personal data without undue delay where one of the following grounds applies:

En rett til sletting fulgte også av det tidligere Personverndirektivet artikkel 12 bokstav b).¹⁶

Retten til sletting ble utvidet av EU-domstolen i *Google Spania mot AEPD* fra 2014.

Dommen handlet om en spansk statsborger som krevde at Google skulle slette opplysninger om han i deres søkeresultat. Opplysningene omtalte en statlig tvangsauksjon av huset hans.

Dommen slo fast at retten til sletting måtte bero på en interesseavveining mellom hensynet til omverdenens informasjonsfrihet og den registrertes rett til personvern og privatliv etter EU-charterets artikkel 7 og 8.¹⁷ Den slo videre fast at krav om sletting også kunne rettes mot søkemotorer.¹⁸

Retten til sletting følger i dag av GDPR artikkel 17. Bestemmelsen gir den registrerte rett til å få sine personopplysninger slettet av den behandlingsansvarlige hvis ett av vilkårene i bokstav a) til f) er oppfylt. Ordlyden tilsier videre at retten til sletting både er en rett og en plikt; den registrerte kan kreve det selv, men den behandlingsansvarlige plikter å slette

¹⁵ 679/2016/EU: General Data Protection Regulation preamble 4

¹⁶ Directive 1995/46/EC Data Protection Directive

¹⁷ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 81

¹⁸ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 88

personopplysninger når vilkårene er oppfylt. Retten til sletting kan påberopes overfor enhver behandlingsansvarlig. De alternative vilkårene i bokstav a) til f) for rett til sletting kan klassifiseres i to ulike grupper.¹⁹

Den første gruppen er der den behandlingsansvarlige ikke har et lovlig behandlingsgrunnlag for å behandle personopplysningene. Dette er bokstav a) som gjelder der behandlingen ikke lengre er nødvendig, bokstav b) som gjelder der den registrerte trekker tilbake samtykke for behandlingen og bokstav d) som gjelder der personopplysningene er ulovlig behandlet.²⁰

Den andre gruppen forutsetter ikke manglende lovlig behandlingsgrunnlag. Dette er bokstav c) som gjelder der den registrerte protesterer mot behandlingen, bokstav e) som gjelder der sletting følger av en rettslig forpliktelse etter nasjonalretten eller unionsretten og bokstav f) som gjelder der personopplysningene er fra et barn uten foreldrenes samtykke som regulert i GDPR artikkel 8 (1). Samlet sett gir unntakene i bokstav a) til f) den registrerte et bredt spekter av muligheter for å kreve sletting av sine egne personopplysninger.

2.2 Ulike måter å slette personopplysninger

En rett til sletting kan gjennomføres på flere måter. Et ytterpunkt er fri og ubetinget behandling av personopplysninger, mens det andre ytterpunktet er fullstendig fjerning av alle personopplysninger. Mellom disse ytterpunktene er det flere ulike grader av sletting. Hvilken form for sletting den registrerte krever, og hvilke andre former for sletting som kan gjennomføres, skal vektlegges i interesseavveiningen.²¹ Retten til sletting har av EMD blitt delt i to hovedformer.²²

Den første formen for sletting medfører fjerning av personopplysningene, eller endring av opplysningene til fordel for den registrerte. Et eksempel på fjerning er at artikkelen som inneholder personopplysningene slettes. Et eksempel på endring er anonymisering av personopplysningene. Å anonymisere personopplysninger innebærer at opplysningene ikke er mulig å knytte til et identifisert individ, når man tar i betraktning alle de hjelpemidlene som

¹⁹ Döhmann mfl. (2024) s. 495

²⁰ Noe som også følger av GDPR sitt foralepunkt 65, hvor en registrert «bør særlig ha rett til å få sine personopplysninger slettet» dersom «behandlingen av vedkommendes personopplysninger [...] ikke er i samsvar med denne forordning».

²¹ Dette analyseres nærmere i kapittel 4.2.2

²² *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 175

med rimelighet kan tenkes brukt for å identifisere vedkommende.²³ Det stilles med andre ord strenge krav til når personopplysningene kan anses som anonymisert. Sletting som medfører endring eller fjerning av personopplysninger rettes gjerne mot den opprinnelige utgiveren av personopplysningene, for eksempel en avis eller en blogg.

Den andre formen for sletting innebærer at personopplysningene blir mindre tilgjengelig for omverdenen. Dette innebærer at opplysningene avindekseres. Med avindeksering mener man at et søkeresultat fjernes fra et søketreff på den registrerte sitt navn.²⁴ Krav om avindeksering har i hovedsak rettet seg mot søkemotorer. Hvis en tilgjengelig artikkel med den registrertes personopplysninger er avindeksert, vil den ikke dukke opp når man søker på den registrertes personopplysninger i søkemotoren. Et krav om avindeksering kan også rettes mot opprinnelige utgivere. Det kan for eksempel kreves at en avis kontakter søkemotoren og får personopplysningene avindeksert,²⁵ eller at avisen avindekserer personopplysningene fra sitt eget digitale arkiv.²⁶

2.3 Sletting som en del av retten til privatliv etter EMK artikkel 8

Retten til privatliv er forankret i Grunnloven § 102, som bygger på EMK artikkel 8 første ledd. EMK artikkel 8 fastslår at «[e]veryone has the right to respect for his [...] private life». Ordlyden «private life» tilsier alt som berører livet til den registrerte. Bestemmelsen har blitt karakterisert som «et oppsamlingsheat eller en sikkerhetsventil, en form for samling av øvrige rettigheter som ikke ellers er presisert i konvensjonen».²⁷ Fellesnevneren for hva som vernes er forhold av det private og det personlige – det som ligger innenfor privatsfæren.²⁸

Retten til privatliv er ikke ubegrenset. Det følger av EMK artikkel 8 andre ledd at «public authority» kan gjøre inngrep i retten til privatliv. Da må tre vilkår er oppfylt: Inngrepet må være «prescribed by law», inngrepet må være begrunnet i et behov for å ivareta et legitimt formål, og inngrepet må være «necessary in a democratic society». Ved krav om sletting vil

²³ 679/2016/EU: General Data Protection Regulation preamble 26

²⁴ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 54

²⁵ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 50

²⁶ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 244

²⁷ Høstmælingen (2012) s. 222

²⁸ Blaker Strand og Mujezinović Larsen (2021) s. 179

det ikke være staten som gjør et inngrep i den registrerte sitt privatliv. Det vil være aviser, blogger, søkemotorer og andre behandlingsansvarlige. Spørsmålet vil derfor heller være om staten har overholdt sin positive forpliktelse til å beskytte individets rett til privatliv.

Det følger av Grunnloven § 92, som bygger på EMK artikkel 1, at «[s]tatens myndigheter skal respektere og sikre menneskerettighetene [...]». I dette ligger en forpliktelse til å ikke gjøre uforholdsmessige inngrep i menneskerettighetene. Videre gir det staten en positiv forpliktelse til å beskytte individer mot krenkelse fra andre. Når den registrerte sitt krav om sletting blir nektet av den behandlingsansvarlige, kan det aktualisere staten sin plikt til å beskytte den registrerte sitt privatliv.

Ikke enhver behandling av personopplysninger gjør inngrep i den registrerte sitt privatliv, og dermed aktualiserer staten sin positive forpliktelse. EMD uttalte i *Satamedia mot Finland* at EMK artikkel 8 «provides for the right to a form of informational self-determination, allowing individuals to rely on their right to privacy as regards data which, albeit neutral, are collected, processed and disseminated collectively and in such a form or manner that their Article 8 rights may be engaged».²⁹ Dette tilsier at ikke alle former for behandling av personopplysninger vil aktualisere den registrertes rett til privatliv.

Det følger av *M.L og W.W mot Tyskland* at «where there has been compilation of data on a particular individual, processing or use of personal data or publication of the material concerned in a manner or degree beyond that normally foreseeable, private life considerations arise».³⁰ Der behandlingen av personopplysningene knytter seg til et angrep på den registrerte sitt rykte, må behandlingen «attain a certain level of seriousness and in a manner causing prejudice to personal enjoyment of the right to respect for private life»³¹ for at retten til privatliv skal aktualiseres. Oppsummert er det først der behandlingen av personopplysningene overgår det man må kunne forvente, eller behandlingen medfører et visst angrep på den registrerte sitt rykte, at retten til privatliv aktualiserer seg.

Uavhengig av om spenningen mellom to menneskerettigheter oppstår gjennom et aktivt myndighetsgrep eller gjennom en unnlattelse av å gripe inn, må det gjøres en interesseavveining mellom de to motstridende menneskerettighetene. Denne avveiningen vil

²⁹ *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 137

³⁰ *M.L og W.W mot Tyskland* [J] 2018, no. 60798/10 avsnitt 87

³¹ *M.L og W.W mot Tyskland* [J] 2018, no. 60798/10 avsnitt 88

være den samme.³² EMD har bekreftet at avveiningen også må gjøres ved spørsmål om retten til sletting. Det må treffes en:

fair balance [...] between, on the one hand, the applicants' right to respect for their private life under Article 8 of the Convention and, on the other hand, [den behandlingsansvarliges] freedom of expression and the public's freedom of information under Article 10.³³

Både ved implementeringen av menneskerettskonvensjonen og ved balanseringen av motstridende menneskerettigheter vil staten ha en viss skjønnsmargin til å selv bestemme hva slags tiltak som er hensiktsmessige for å oppnå de ønskede formål.³⁴

³² Blaker Strand og Mujezinović Larsen (2021) s. 93

³³ *M.L og W.W mot Tyskland* [J] 2018, no. 60798/10 avsnitt 89

³⁴ Blaker Strand og Mujezinović Larsen (2021) s. 82

3. Ytrings- og informasjonsfriheten som motstående rettighet

3.1 Ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK artikkel 10

På den andre siden av interesseavveiningen står retten til ytrings- og informasjonsfriheten. Den er forankret i Grunnloven § 100 (1), som bygger på EMK artikkel 10. Det følger av EMK artikkel 10 første ledd at «[e]veryone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers».

Av ordlyden er det klart at bestemmelsen både beskytter en rett til å dele informasjon, og en rett til å motta informasjon. Bestemmelsen skiller ikke mellom hvordan ytringen blir tilgjengelig for omverdenen. Elektroniske ytringer gjennom internett er beskyttet av bestemmelsen.³⁵ Formen på ytringen kan være av betydning for ytringens skadepotensial. Det kan være hensiktsmessig med strengere restriksjoner på ytringer publisert på internett enn på papir.³⁶ Det er fordi internett-publiseringer er mer tilgjengelig for omverdenen, og lettere kan spre seg. Ytringen sitt skadepotensial er derfor større. Bestemmelsen skal ikke bare beskytte selve ytringen; den skal også beskytte tilgjengeliggjøringen av ytringen. EMD har slått fast at «any restriction imposed on the means [of transmission or reception] necessarily interferes with the right to receive and impart information».³⁷

I likhet med retten til privatliv etter EMK artikkel 8 kan det gjøres unntak fra retten til ytrings- og informasjonsfriheten. Bestemmelsen åpner for slike unntak når tre vilkår er oppfylt: Inngrepet må være «prescribed by law», inngrepet må være begrunnet i et behov for å ivareta et legitimt formål, og inngrepet må være «necessary in a democratic society». Det er klart at pålegg om sletting av personopplysninger vil gjøre et inngrep i den behandlingsansvarlige og omverdenen sin rett til ytrings- og informasjonsfrihet. For å gi den behandlingsansvarlige et pålegg om sletting må derfor de tre vilkårene være oppfylt.

³⁵ Aall (2022) s. 288

³⁶ Aall (2022) s. 289

³⁷ *Neij og Kolmosoppi mot Sverige* [J] 2013, no. 40397/12 avsnitt 27

For det første kreves det at inngrepet er i samsvar med loven, og oppfyller et legitimt formål. Det kreves ikke at inngrepet er hjemlet i formell lov, så lenge det har hjemmel i den nasjonale retten i det aktuelle landet.³⁸ EMD stiller visse kvalitetskrav til hjemmelen; den må være tilstrekkelig tilgjengelig for individet som påvirkes, og den må være formulert tilstrekkelig presist.³⁹ Ved et pålegg om sletting av personopplysninger vil inngrepet være hjemlet i GDPR artikkel 17 (1). For det andre kreves det at inngrepet er begrunnet i et behov for å ivareta et legitimt formål. Formålene følger av artikkel 10 (2), og er uttømmende. Ved pålegg om sletting av personopplysninger vil inngrepet være begrunnet i et behov for å ivareta «the protection of the reputation or rights» til den registrerte, jf. artikkel 10 (2).

Avslutningsvis må inngrepet være nødvendig i det demokratiske samfunn. EMD har uttalt at dette vilkåret først er oppfylt hvis rettighetsinngrepet møter et presserende samfunnsbehov.⁴⁰ Det kreves med andre ord at inngrepet er nødvendig for å imøtekomme et behov i samfunnet.⁴¹ Ved et pålegg om sletting vil inngrepet i ytrings- og informasjonsfriheten være gjort for å ivareta den registrertes rett til privatliv etter EMK artikkel 8. Da vil spørsmålet være om det er gjort en balansert interesseavveining av de motstående rettighetene.⁴² Det må gjøres den samme avveiningen som ved spørsmål om staten har overholdt sin positive sikringsplikt av retten til privatliv, jf. kapittel 2.3. Det blir med andre ord tale om å avveie to menneskerettigheter mot hverandre.

3.2 Ytrings- og informasjonsfriheten som en begrensning av retten til sletting

Retten til sletting er kritisert for å bryte med ytringsfriheten og omverdens rett til informasjon. Den enorme mengden personopplysninger som ligger ute på internett - gjennom blogger, avisartikler og dokumentarer - inneholder mye informasjon som resten av samfunnet har interesse i. Underveis i utviklingen av GDPR var det frykt for at retten kunne lede til kvasi-sensur av internett.⁴³ Skulle for eksempel en politiker som tidligere var dømt i en

³⁸ Blaker Strand og Mujezinović Larsen (2021) s. 87

³⁹ *The Sunday Times mot UK (No. 1)* [P] 1979, no. 6538/74 avsnitt 49

⁴⁰ *The Sunday Times mot UK (No. 1)* [P] 1979, no. 6538/74 avsnitt 59

⁴¹ Blaker Strand og Mujezinović Larsen (2021) s. 89

⁴² Se for eksempel *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 201

⁴³ Döhmann mfl. (2024) s. 491

korrupsjonssak, automatisk kunne kreve denne informasjonen fjernet fra internettet før han stilte til et nytt valg? Svaret var åpenbart nei. GDPR begrenser derfor retten til sletting når det er begrunnet i ytrings- og informasjonsfriheten.

De to begrensningene som knytter seg til retten til sletting er personopplysningsloven § 3 (som bygger på GDPR artikkel 85) og GDPR artikkel 17 (3). Begrensningene kan betraktes som rettslige forankringer av interesseavveiningen som må gjøres mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfrihet ved et krav om sletting.

3.2.1 Personopplysningsloven § 3 – en begrensning av den registrertes rettigheter i GDPR

GDPR artikkel 85 gir medlemsstatene hjemmel til å oppstille unntak fra mange av den registrertes rettigheter etter GDPR, når unntaket er begrunnet i ytrings- og informasjonsfriheten. Dette inkluderer unntak fra retten til sletting. De relevante delene av artikkelen lyder følgende:

1. Member States shall by law reconcile the right to the protection of personal data pursuant to this Regulation with the right to freedom of expression and information, including processing for journalistic purposes and the purposes of academic, artistic or literary expression.
2. For processing carried out for journalistic purposes or the purpose of academic artistic or literary expression, Member States shall provide for exemptions or derogations from [...] Chapter III (rights of the data subject) [...] if they are necessary to reconcile the right to the protection of personal data with the freedom of expression and information.

Ordlyden i første ledd tilsier at medlemsstatene plikter å gjøre nødvendige tilpasninger i personopplysningsvernet for å sikre ytrings- og informasjonsfriheten.⁴⁴ Etter andre ledd plikter medlemsstatene å gjøre unntak fra rettigheter i GDPR, inkludert retten til sletting, når det er nødvendig av hensyn til ytrings- og informasjonsfriheten. Det er en forutsetning at

⁴⁴ Skullerud mfl. (2018) s. 351

behandlingen av personopplysninger er gjort for «journalistic purposes or the purpose of academic artistic or literary expression».

Selv om ordlyden slår fast at medlemsstaten skal fastsette unntak fra GDPR, sier den ikke noe nærmere om hvordan det skal gjøres. Dette tilsier at medlemsstatene har en skjønnsmargin til å bestemme et regelverk for hvordan retten til sletting og ytringsfriheten nærmere skal balanseres. Dette følger også av praksis fra EU-domstolen. I *Google mot CNIL* slår domstolen fast at «the interest of the public in accessing information may, even within the Union, vary from one Member State to another». Det er derfor «for the Member States [...] to provide for the exemptions and derogations necessary».⁴⁵ Artikkelen kan leses i lys av GDPR fortalepunkt 153, som slår fast at unntak fra GDPR når det er nødvendig av hensyn til ytrings- og informasjonsfrihet gjelder spesielt ved databehandling «in the audiovisual field and in news archives and press libraries».

GDPR artikkel 85 (2) er gjennomført i norsk lov gjennom personopplysningsloven § 3.⁴⁶

Første del av bestemmelsens første ledd lyder følgende:

1. Så langt det er nødvendig for utøvelsen av retten til ytrings- og informasjonsfrihet, gjelder ikke personvernforordningen og loven her ved behandling av personopplysninger for journalistiske formål eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer.

Bruken av «nødvendig» viser til en interesseavveining mellom retten til personvern og ytrings- og informasjonsfriheten. Dette bekreftes i forarbeidene, hvor vilkåret om nødvendighet skal åpne for «nyanserte avveininger av personvernet og ytrings- og informasjonsfriheten», jf. Prop. 158 L (2020-2021) s. 44. Bestemmelsen forankrer dermed avveiningen mellom retten til privatliv, herunder personvernet, og retten til ytrings- og informasjonsfrihet.

Et vilkår for å anvende bestemmelsen er at behandlingen er for «journalistiske formål eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer». Ordlyden tilsier at den behandlingsansvarlige bare kan påberope seg personopplysningsloven § 3 som unntak fra retten til sletting, når det handles med et slikt formål. Ordlyden av «journalistiske formål» kan

⁴⁵ *Google LLC [GC] C-507/17*, avsnitt 67

⁴⁶ Prop. 158 L (2020-2021) s. 44

tilsi der formålet med behandlingen er å formidle opplysningene til omverdenen. Rettspraksis fra EU-domstolen viser at kravet om formålet bak behandlingen av personopplysninger skal tolkes vidt.⁴⁷ Behandling med formål å formidle informasjon, meninger eller idéer til offentligheten, uavhengig av hvilket medium som benyttes, handler i et journalistisk formål.⁴⁸ En blogger vil derfor regnes å handle med et journalistisk formål.⁴⁹

En søkemotor, for eksempel Google behandler personopplysninger først og fremst med et kommersielt formål. Deres behandling skiller seg fra en opprinnelig utgiver, for eksempel en avis, som handler i kjernen av det ytrings- og informasjonsfriheten skal beskytte. Det taler for at en søkemotor ikke handler med et «journalistisk formål». At søkemotorer ikke handler med et slikt formål, følger også av praksis fra EU-domstolen.⁵⁰ Samlet sett synes det klart at en søkemotor ikke behandler personopplysninger for «journalistiske formål» etter personopplysningsloven § 3. En søkemotor kan derfor ikke påberope seg personopplysningsloven § 3 som en begrensning av retten til sletting.

Det følger av personopplysningsloven § 3 tredje ledd at «[n]år medier som er omfattet av medieansvarsloven, behandler personopplysninger utelukkende for formålene som nevnt i første ledd, gjelder kun bestemmelsene som nevnt i annet ledd». Ordlyden tilsier at slike medier ikke trenger å gjøre en interesseavveining av om behandling av personopplysningene er nødvendig for utøvelsen av ytrings- og informasjonsfriheten. Med «medier som er omfattet av medieansvarsloven» siktes det til medier som «driver regelmessig journalistisk produksjon og publisering av nyheter, aktualitetsstoff, samfunnsdebatt eller annet innhold av allmenn interesse», jf. medieansvarsloven § 2. Regelverket skiller altså mellom såkalte uredigert media og medier omfattet av medieansvarsloven (redigert media). Den sistnevnte gruppen trenger ikke gjøre en interesseavveining før de kan nekte et krav om sletting. I realiteten fratar bestemmelsen registrerte i Norge en internrettslig regel til å kreve sletting av sine personopplysninger overfor redigert media. Dette er en særnorsk regel som skiller seg fra EMD sin praksis, hvor medier må gjøre avveiningen uavhengig av om de ville vært omfattet av den norske medieansvarsloven.⁵¹ Selv om medlemsstatene har en viss skjønnsmargin etter GDPR artikkel 85 til å avgjøre hvordan retten til sletting og ytringsfriheten nærmere skal

⁴⁷ *Satamedia* [GC] C-73/07, avsnitt 56

⁴⁸ *Buivids* [GC] C-345/17, avsnitt 53

⁴⁹ Döhmann mfl. (2024) s. 1077

⁵⁰ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 85

⁵¹ Se for eksempel *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16, hvor *Le Soir*, en av de største avisene i Belgia, etter en interesseavveining måtte slette personopplysninger i sitt eget digitale arkiv.

balanseres, er det usikkert om skjønnsmarginen åpner for et så kategorisk unntak som i personopplysningsloven § 3 tredje ledd. Samtidig gjelder presumpsjonsprinsippet neppe så langt at man kan tolke den klare lovteksten i personopplysningsloven § 3 tredje ledd innskrenkende. I juridisk teori er det også lagt til grunn at det pr. i dag ikke finnes noen hjemmel i norsk internrett som åpner for pålegg om sletting av personopplysninger behandlet av redigert media.⁵² Et krav om sletting mot redigert media må i så fall rettes mot den norske stat med påstand om at det internrettslige regelverket ikke ivaretar sikringsplikten etter EMK artikkel 8. Slik sett fremstår personopplysningsloven § 3 tredje ledd problematisk. Analysen vil derfor også behandle praksis fra EMD og EU-domstolen om interesseavveiningen ved krav om sletting rettet mot redigert media.

Videre følger det av personopplysningsloven § 3 første ledd at det i interesseavveiningen skal «særlig tas hensyn til»:

- a. samfunnets interesse i behandlingen eller ytringer den leder frem til
- b. atferdsnormer, etiske retningslinjer og selvdømmeordninger eller lignende som bidrar til å ivareta den registrertes personvern ved behandlingen
- c. negative konsekvenser en anvendelse av bestemmelser i personvernforordningen eller loven her kan få for utøvelsen av ytrings- og informasjonsfriheten
- d. konsekvensene behandlingen kan få for den registrerte, og om den registrerte har et særskilt behov for vern

Dette er momenter man finner igjen i interesseavveiningene av personvernet og ytrings- og informasjonsfriheten som EMD og EU-domstolen foretar. Ordlyden av «særlig» tilsier at momentene skal veie tungt i avveiningen. Listen med momenter er ikke uttømmende, og de kan delvis overlappe.⁵³ I avveiningen vil både rettspraksis fra Høyesterett, EMD, EU-domstolen og EFTA-domstolen være relevant.⁵⁴

⁵² Strømme og Wilhelmsen (2022) pkt. 7

⁵³ Prop. 158 L (2020-2021) s. 44

⁵⁴ Ibid.

3.2.2 GDPR artikkel 17 (3) a) – en begrensning av den registrertes rett til sletting

Den andre begrensningen i retten til sletting begrunnet i ytrings- og informasjonsfrihet følger av GDPR artikkel 17 (3) a). Bestemmelsen fastslår at:

3. Paragraphs 1 and 2 shall not apply to the extent that processing is necessary:

a) for exercising the right of freedom of expression and information

Ordlyden oppstiller et unntak fra GDPR artikkel 17 (1), som gir den registrerte en rett til sletting av sine personopplysninger. Vilkåret «necessary» viser – i likhet med personopplysningsloven § 3 - til interesseavveining som må gjøres mellom retten til privatliv etter EMK artikkel 8 og ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK artikkel 10.

Et underliggende spørsmål er forholdet mellom GDPR artikkel 17 (3) a) og personopplysningsloven § 3. For det første er det forskjell på begrensningenes vilkår og anvendelsesområdet. Begrensningen i personopplysningsloven § 3 favner videre enn GDPR artikkel 17 (3) a), ved at medier underlagt medieansvarsloven ikke må gjøre en interesseavveining. Samtidig favner det snevrere, ved at bare begrensningen i personopplysningsloven § 3 stiller krav til formålet bak behandlingen. Som tidligere nevnt anses ikke en søkemotor å behandle personopplysninger med et slikt formål. Der et krav om sletting rettes mot en søkemotor er det derfor bare aktuelt for søkemotoren å påberope seg begrensningen i artikkel 17 (3) a), ikke personopplysningsloven § 3.

For det andre er rettsvirkningene formelt sett forskjellige. Begrensningen i personopplysningsloven § 3 innebærer at personvernforordningen ikke gjelder. Dette innebærer at verken retten til sletting etter artikkel 17 (1) eller begrensningen i artikkel 17 (3) a) gjelder. Begrensningen i artikkel 17 (3) a) innebærer bare unntak fra utgangspunktet om at den registrerte har en rett til sletting.

4. Hvordan balansere retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten ved krav om sletting

4.1 Overordnet om interesseavveiningen mellom EMK artikkel 8 og 10

Spenningen mellom EMK artikkel 8 og EMK artikkel 10 kan oppstå der et krav om sletting nektes av den behandlingsansvarlige, eller der et krav om sletting pålegges den behandlingsansvarlige. Uavhengig av hvordan spenningen oppstår, må det gjøres en interesseavveining hvor det skal treffes en «fair balance [...] between freedom of expression and various aspects of the right to respect for private life [...]».⁵⁵

Det kan reises spørsmål om hensynet til ytrings- og informasjonsfriheten står like sterkt som hensynet til privatliv ved et krav om sletting. I *Google Spainia mot AEPD* redegjorde EU-domstolen for interesseavveiningen som måtte gjøres mellom den registrertes rett til personvern og retten til ytrings- og informasjonsfrihet ved et krav om sletting. Domstolen slo fast at «it is true that the data subject's rights protected by those articles also override, as a general rule, that interest of internet users»,⁵⁶ men at dette må avgjøres konkret på bakgrunn av flere momenter. Uttalelsen tilsier at den registrerte sin rett til sletting i utgangspunktet står sterkere enn hensynet til ytrings- og informasjonsfriheten. Dette synspunktet har blitt fulgt opp i senere dommer fra EU-domstolen.⁵⁷ EMD følger ikke dette synspunktet, og har slått fast at EMK artikkel 8 og 10 «deserve equal respect» ved krav om sletting.⁵⁸ Dette kan tilsi at retten til privatliv som et utgangspunkt veier tyngre i avveiningen for EU-domstolen enn EMD. Uavhengig av hvilket utgangspunkt man legger til grunn i avveiningen, er det imidlertid klart at det må treffes en rettferdig balanse med utgangspunkt i flere momenter.

Spørsmålet er hvilke momenter som skal inngå i interesseavveiningen. EMD har utviklet tradisjonelle momenter for hvordan avveiningen av EMK artikkel 8 og EMK artikkel 10 skal

⁵⁵ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 201

⁵⁶ *Google Spainia* [GC] C-131/12, avsnitt 81

⁵⁷ Se for eksempel *Google LLC* [GC] C-507/17, avsnitt 45

⁵⁸ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 201

gjennomføres. Disse er særlig knyttet til hvorvidt en opprinnelig publisering er lovlig, eller hvorvidt et inngrep i en opprinnelig publisering er lovlig. Da skal det legges vekt på publiseringen sin «contribution to a debate of public interest; whether the person concerned is well known; the subject of the news report; the prior conduct of the person concerned; the way in which the information was obtained and its veracity; the content, form and consequences of the publication; and the severity of the measure imposed on the applicant».⁵⁹

Det kan argumenteres for at disse momentene ikke passer like godt i en interesseavveining ved krav om sletting. Da er ikke spørsmålet knyttet til lovligheten av den opprinnelige publiseringen. Spørsmålet er heller om den registrerte kan bestemme at den opprinnelige publiseringen må slettes eller endres, og at den behandlingsansvarlige får en sletteplikt.

I *Hurbain mot Belgia* viste EMD at momentene i interesseavveiningen ved et krav om sletting skiller seg fra de tradisjonelle momentene i avveiningen av EMK artikkel 8 og EMK artikkel 10. Spørsmålet i saken var om den registrerte, legen G, kunne kreve anonymisering av navnet hans i en digital artikkel i avisen *Le Soir* som knyttet han til en trafikkulykke som resulterte i to dødsfall. Avisen hadde blitt beordret til anonymisering av den belgiske domstolen, og avisen reiste sak for EMD med påstand om et ulovlig inngrep i deres rett til ytringsfrihet etter EMK art. 10. I vurderingen tok ikke domstolen utgangspunkt i de tradisjonelle momentene i avveiningen. De argumenterte med at det må tas hensyn til «the different context of the present case compared with cases concerning initial publication».⁶⁰ Det er altså et skille mellom momentene i vurderingen av retten til sletting mot ytringsfrihet, og retten til privatliv mot ytringsfrihet mer generelt.

Momentene som ble brukt *Hurbain mot Belgia* overlappet til en viss grad med momentene i *Axel Springer mot Tyskland*. Der momentene overlappet, for eksempel i vurderingen av den registrerte var en kjent person, uttalte EMD imidlertid at dette må bli «examined [...] from the perspective of the time when the ‘right to be forgotten’ request is made».⁶¹ Selv om mange av momentene overlapper med den tradisjonelle vurderingen mellom EMK artikkel 8 og 10, må de tilpasses til en kontekst av krav om sletting.

I motsetning til i *Axel Springer mot Tyskland*, la ikke EMD i *Hurbain mot Belgia* vekt på «the way in which the information was obtained». Det ble i stedet lagt vekt på «the time that has

⁵⁹ *Axel Springer AG mot Tyskland* [GC] 2012, no. 39954/08 avsnitt 89 til 95

⁶⁰ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 205

⁶¹ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 227

elapsed since the events and since the initial and online publication” og «the degree of accessibility of the information in the digital archives». ⁶² Dette illustrerer hvordan vurderingen ikke knytter seg til lovligheten av den opprinnelige publiseringen, men heller hvorvidt den registrerte i ettertid kan kreve personopplysningene slettet.

I analysen vil de sentrale momentene fra rettspraksis analyseres. Noen momenter og innholdet av de, følger direkte av dommer fra EU-domstolen og EMD som tar for seg interesseavveiningen ved krav om sletting. Det nærmere innholdet i momentene kan også utledes av dommer som tar for seg den mer tradisjonelle avveiningen mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten. Hvilke dommer dette gjelder vil kommenteres underveis. Det er fordi deres tolkningsbidrag ikke veier like tungt i avveiningen, siden de ikke direkte gjelder spørsmål om sletting. Personopplysningsloven, dens forarbeider og praksis fra Personvernemnda gir også tolkningsbidrag for det nærmere innholdet i momentene. Det gjør også uttalelser fra rådgivende organer som Artikkel 29-gruppen, samt juridisk teori. Rettskildene viser at følgende momenter er sentrale: (i) *hvem som er behandlingsansvarlig*, (ii) *hvilken form for sletting krever den registrerte*, (iii) *tiden som har gått siden publiseringen*, (iv) *personopplysningenes innhold*, (v) *konsekvenser for den registrerte*, (vi) *personopplysningenes bidrag til en debatt av offentlig interesse* og (vii) *hvem som er den registrerte*. Disse momentene skal analyseres i det følgende.

4.2 Betydningen av hvem som er behandlingsansvarlig

Med behandlingsansvarlig siktes det til den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger, og hvilke midler som skal benyttes for behandlingen, jf. GDPR artikkel 4 (7). Den behandlingsansvarlige er den kravet om sletting retter seg mot, og som må balansere retten til privatliv mot ytrings- og informasjonsfriheten. Et krav om sletting vil typisk rette seg mot en søkemotor, en avis eller uredigerte medier, for eksempel en blogg. Spørsmålet er hvilken betydning hvem som er behandlingsansvarlig har for interesseavveiningen.

Rettspraksis fra både EMD og EU-domstolen viser at det skilles mellom der den behandlingsansvarlige er en søkemotor, og der den behandlingsansvarlige er en opprinnelig utgiver av personopplysninger. *M.L og W.W mot Tyskland* handlet om to tyskere som var

⁶² *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 205

dømt for drapet på en kjent tysk skuespiller flere år tilbake. De krevde at medieomtalen som knyttet de til drapet skulle anonymiseres. Domstolen i Tyskland avslo kravet på bakgrunn av at offentlighetens rett til informasjon om saker av allmenn interesse veide tyngre. EMD var enig med den tyske domstolen i at offentlighetens rett til ytringsfrihet overgikk de registrerte sin rett til privatliv.

I vurderingen uttalte EMD at:

the balancing of the interests at stake may result in different outcomes depending on whether a request for deletion concerns the original publisher of the information, whose activity is generally at the heart of what freedom of expression is intended to protect, or a search engine whose main interest is not in publishing the initial information about the person concerned, but in particular in facilitating identification of any available information on that person and establishing a profile of him or her.⁶³

Det trekkes med andre ord også her et skille mellom der den behandlingsansvarlige er den som opprinnelig utgiver, og en søkemotor. Der et krav om sletting er rettet mot den opprinnelige utgiveren av personopplysningene vil man som regel befinne seg i kjerneområdet av hva ytringsfriheten skal beskytte – nemlig å offentliggjøre informasjon til omverdenen. Dette gjelder i mindre grad når kravet er rettet mot en søkemotor – som heller samler informasjon fra ulike steder på internett og tilgjengeliggjør den for et kommersielt formål. Synspunktet underbygges av forordningens fortalepunkt 153. Den sier at unntak fra bestemmelser i GDPR begrunnet i ytrings- og informasjonsfrihet særlig gjelder ved databehandling «in the audiovisual field and in news archives and press libraries». Begrunnelsen synes å være lik som i *M.L og W.W mot Tyskland*, nemlig at slik databehandling er mer i kjernen av hva ytrings- og informasjonsfrihet skal beskytte enn databehandling av en søkemotorer.

Også i *Google Spania mot AEPD* skiller EU-domstolen mellom der den behandlingsansvarlige er en opprinnelig utgiver og en søkemotor. Domstolen fastslår at «the processing of personal data carried out in the context of the activity of a search engine can be distinguished from and is additional to that carried out by publishers of websites, consisting in loading those data on an internet page».⁶⁴

⁶³ *M.L og W.W mot Tyskland* [J] 2018, no. 60798/10 avsnitt 97

⁶⁴ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 35

Bakgrunnen for dette skillet synes også her å være at databehandlingen til en søkemotor i mindre grad er i kjernen av ytrings- og informasjonsfriheten. Dette innebærer at retten til ytrings- og informasjonsfrihet står sterkere hos en opprinnelig utgiver av personopplysningene enn hos en søkemotor. Man kan se for seg to identiske tilfeller, hvor en registrert henvender seg til både en nyhetsblogg og en søkemotor for å kreve de nøyaktig samme personopplysningene slettet. I interesseavveiningen vil de to ulike behandlingsansvarlige kunne ende opp med ulike resultat. Søkemotoren må akseptere kravet, mens eieren av nyhetsbloggen kan nekte. Det er altså klart at der den behandlingsansvarlige er en søkemotor vil vernet mot krav om sletting være svakere enn ved en opprinnelig utgiver.

Videre er spørsmålet om hvem den opprinnelige utgiveren er har betydning for interesseavveiningen. I norsk rett er det klart at redigerte medier etter medieansvarsloven ikke kan pålegges krav om sletting av den registrerte, jf. personopplysningsloven § 3 tredje ledd.

Verken praksis fra EMD eller EU-domstolen gjør et tilsvarende skille.⁶⁵ GDPR artikkel 85 andre ledd gir medlemsstatene plikt til å fastsette unntak fra retten til sletting når det er nødvendig av hensyn til ytrings- og informasjonsfriheten og behandlingen er gjort med et journalistisk formål. Som tidligere nevnt skal kravet om journalistisk formål tolkes vidt, og det dras ikke et skille mellom redigerte og uredigerte medier. Dette tilsier at om den opprinnelige utgiveren er en riksdekkende avis eller en privat blogg i seg selv ikke vil være utslagsgivende i interesseavveiningen. Samtidig fastslår fortalepunkt 153 at unntak fra bestemmelser i GDPR begrunnet i ytrings- og informasjonsfrihet særlig gjelder ved databehandling «in the audiovisual field and in news archives and press libraries». Dette er databehandling som typisk utføres av redigerte medier. Dette kan tilsa at uredigerte medier, for eksempel et diskusjonsforum, ikke har et like sterkt vern mot pålegg om sletting. I lys av at verken EMD eller EU-domstolen har slått fast et slikt skille, er imidlertid dette usikkert. For EMD og EU-domstolen vil det derfor som et utgangspunkt ikke være av betydning om den behandlingsansvarlige er redigert eller uredigert media.

Der et krav om sletting rettes mot en søkemotor, vil det også kunne sees hen til hvem den opprinnelige utgiveren av personopplysningene var. Etter Artikkel 29-gruppen sine retningslinjer kan det legges vekt på om «the original content [was] published in the context

⁶⁵ Hvor det for eksempel i *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 ble akseptert anonymisering i det digitale arkivet til en av Belgias største aviser. Hvis avisen var norsk, ville den vært omfattet av medieansvarsloven.

of journalistic purposes»⁶⁶. Begrunnelsen er at et krav om sletting mot en søkemotor også vil ramme den opprinnelige utgiveren, siden avindekseringen vil medføre at informasjon blir mindre tilgjengelig for omverdenen. Dette kommer blant annet til uttrykk i personvernemnda sin avgjørelse PVN-2021-18. Avgjørelsen handler om en klage fra den registrerte om at Datatilsynet avslo krav om sletting av to treff i søkemotoren Google. Nemnda skriver at

[s]elv om søkemotorenes behandling av personopplysninger adskiller seg fra, og representerer noe i tillegg til, den behandling av personopplysninger som gjøres av den som publiserer en nyhetsartikkel på en internettside, så vil det forhold at den opprinnelige publiseringen er skjedd i journalistisk øyemed være et moment som tilsier at opplysningene har offentlig interesse og at søketreffene ikke slettes.

Hvor mye vekt dette skal vektlegges er uklart. Artikkel 29-gruppen har uttalt at dette er noe som «may be relevant [...] depending on the context», og at «this criterion alone does not provide a sufficient basis for refusing a request».⁶⁷ Dette tilsier at betydningen av hvem den opprinnelige utgiveren var har begrenset vekt. Det sentrale er derfor om nåværende behandlingsansvarlig er en søkemotor eller en opprinnelig utgiver.

Et underliggende spørsmål når den registrerte krever sletting mot en opprinnelig utgiver, er hvorvidt det allerede er rettet krav om sletting mot søkemotoren. Hvilken betydning vil dette ha for interesseavveiningen som må gjøres? Spørsmålet behandles ikke i rettspraksis fra EMD eller EU-domstolen.

Den opprinnelige utgiveren må gjøre komplekse menneskerettslige vurderinger av om kravet til sletting skal føre frem. Vurderingen kan være ressurskrevende, og man kan lett trå feil i den. Den behandlingsansvarlige kan også bli krevet for erstatning hvis en domstol i ettertid konkluderer med at den registrerte hadde krav på sletting i den aktuelle saken.⁶⁸ Samlet sett kan dette skape en nedkjølende effekt hos den opprinnelige utgiveren, som av frykt vil akseptere urettmessige krav om sletting. En søkemotor vil som regel være bedre rustet til å avgjøre om personopplysninger skal slettes eller ikke. Søkemotorer er ofte ressurssterke selskaper, og de har mye erfaring med å behandle krav om sletting. Reelle hensyn trekker derfor i retning av at krav om sletting i mange tilfeller først burde rettes mot søkemotoren. I en interesseavveining der den behandlingsansvarlige er en opprinnelig utgiver, kan det

⁶⁶ Article 29 Data Protection Working Party (2014) s. 19

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ For eksempel i *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16

argumenteres for at retten til sletting står svakere hvis det ikke tidligere er krevd sletting hos en søkemotor.

Samtidig er det mange tilfeller hvor den registrerte sitt krav om sletting også burde omfatte den opprinnelige utgiveren, særlig der behandlingen har store konsekvenser for den registrerte. At kravet først må rettes mot en søkemotor, synes å være et unødvendig kompliserende steg. Hvis søkemotoren aksepterer kravet om sletting, vil også kravet om sletting mot den opprinnelige utgiveren være svekket; personopplysningene vil være mindre tilgjengelig overfor omverdenen, noe som vil påvirke andre momenter i avveiningen, for eksempel hvilke konsekvenser databehandlingen har for den registrerte. Samlet taler dette for at hvorvidt det allerede er krevd sletting av søkemotoren, burde ha begrenset vekt når kravet rettes mot en opprinnelig utgiver.

4.3 Hvilken form for sletting krever den registrerte

I kapittel 2.2 ble det redegjort for at sletting kan gjøres på flere måter. Spørsmålet er hvilken betydning formen for sletting som kreves har for interesseavveiningen.

I *Biancardi mot Italia* var spørsmålet om det var gjort et ulovlig inngrep i avisredaktør Biancardi sin rett til ytrings- og informasjonsfrihet. Bakgrunnen for saken var en avisartikkel fra 2008 som beskrev en slåsskamp på en restaurant som resulterte i knivstikking. Artikkelen nevnte navnene på de involverte, inkludert eierne av restauranten, og beskrev de påfølgende strafferettslige prosessene mot dem. En av de involverte krevde at Biancardi skulle avindeksere artikkelen, noe han nektet å gjøre. Selv om han senere avindekserte artikkelen, ble han dømt til å betale erstatning til en av de registrerte for tiden artikkelen var fullstendig tilgjengelig. EMD var enig med den italienske domstolen i at den registrerte sin rett til privatliv veide tyngre enn Biancardi og offentligheten sin rett til ytrings- og informasjonsfrihet. Dommen handlet altså ikke direkte om et krav om sletting. Likheten i interesseavveiningen som må gjøres er imidlertid såpass stor at dommen fungerer som et tolkningsbidrag.

I dommen legger EMD vekt på at Biancardi ble holdt ansvarlig for å ikke ha avindeksert artikkelen, i stedet for å ikke ha fjernet den. Det måtte trekkes et tydelig skille mellom «the requirement to de-list [...] and, on the other hand, the permanent removal or erasure of news

articles published by the press».⁶⁹ Dette var et «important starting-point from which to define the interference with the applicant's freedom of expression».⁷⁰ Dommen uttrykker at hvorvidt den registrerte krever fjerning av personopplysningene eller bare avindeksering, vil ha betydning for interesseavveiningen. Avindeksering vil gjøre et mindre inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn fjerning vil gjøre. Der den registrerte krever avindeksering av personopplysningene vil derfor hensynet til ytrings- og informasjonsfriheten som et klart utgangspunkt stå svakere.

Det kan imidlertid argumenteres for at inngrepet i informasjonsfriheten – altså omverdenens rett til å motta informasjon – vil være nesten like sterkt ved avindeksering som ved fjerning. I *Google Spania mot AEPD* slår domstolen fast at et søkeresultat utgjør «a structured overview of the information [...] that can be found on the Internet [...] and which, without the search engine, could not have been interconnected or could have been only with great difficulty».⁷¹ Søkemotorer er den vanligste måten man finner informasjon på internett på i dag. Hvis personopplysningene avindekseres, vil det være svært utfordrende for omverdenen å få tilgang til de. I lys av *Biancardi mot Italia* er det imidlertid klart at avindeksering er et midlere inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn fjerning.

Anonymisering av personopplysninger vil utgjøre et mindre inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn fullstendig fjerning. Dette kommer til uttrykk i *M.L og W.W mot Tyskland*. Domstolen slo fast at «rendering a report anonymous is certainly less detrimental to freedom of expression than the deletion of an entire report».⁷² Uttalelsen tilsier at et krav om sletting lettere vil føre frem der den registrerte krever anonymisering enn fullstendig fjerning.

⁶⁹ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 59

⁷⁰ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 60

⁷¹ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 80

⁷² *M.L og W.W mot Tyskland* [J] 2018, no. 60798/10 avsnitt 105

4.4 Tiden som har gått siden publiseringen

Tiden som har gått fra den opprinnelige publiseringen av personopplysningene til kravet om sletting fremmes har betydning for interesseavveiningen. I *Hurbain mot Belgia* ble dette formulert som en vurdering av «the time elapsing since the events and since initial and online publication». ⁷³ I den forbindelse slår EMD fast at der det har gått betydelig tid fra den opprinnelige publiseringen til kravet om sletting ble fremmet, vil dette påvirke avveiningen. ⁷⁴ Tiden som har gått siden publiseringen sier først og fremst noe om vekten av øvrige momenter.

For det første vil tiden som har gått ha betydning for hvorvidt personopplysningene bidrar til en debatt av offentlig interesse. ⁷⁵ Jo lengre tid som går, jo mindre interessant for omverden vil opplysningene som hovedregel være. Dette kommer til uttrykk i Artikkel 29-gruppen sine retningslinjer. Der personopplysningene ikke lengre er «reasonably current» skal dette legges vekt på i interesseavveiningen. ⁷⁶ Det kan imidlertid tenkes unntak fra dette. Man kan se for seg en nordmann som blir dømt for spionasje til fordel for et større naboland. Disse opplysningene vil isolert sett være av mindre interesse for omverdenen jo lengre tid som går. Dette ville endret seg om denne nordmannen plutselig gjorde stor karriere som politiker eller fikk en viktig rolle i næringslivet. Som hovedregel vil imidlertid tiden som har gått gjøre offentlighetens interesse i personopplysningene mindre.

For det andre vil tiden som har gått, ha betydning for konsekvensene behandlingen har for den registrerte. ⁷⁷ Jo lengre tid personopplysningene blir behandlet, jo større vil eventuelle konsekvenser av behandlingen for den registrerte være. Har personopplysningene ligget offentlig i 10 år, har den registrerte måttet «tåle mer» enn hvis de har ligget offentlig i 1 år. Dette kom blant annet til uttrykk i *Biancardi mot Italia*. I interesseavveiningen så EMD til «the length of time for which the article was kept online». ⁷⁸ De la vekt på at den behandlingsansvarlige sin interesse i at opplysningene skulle være tilgjengelig for det offentlige svekkes jo lengre tid som går, mens den registrerte sin interesse i å ivareta sitt rykte

⁷³ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 220

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Dette momentet behandles nærmere i kapittel 4.7

⁷⁶ Artikkel 29-gruppen retningslinjer s. 18

⁷⁷ Dette momentet behandles nærmere i kapittel 4.6

⁷⁸ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 64

styrkes jo lengre tid som går.⁷⁹ Samlet sett vil derfor tiden som har gått siden publiseringen hovedsakelig tale for retten til sletting i avveiningen.

4.5 Personopplysningenes innhold

Spørsmålet er hvilken betydning personopplysningenes innhold har på interesseavveiningen. Behandling av noen former for personopplysninger gir den registrerte et sterkere personvern enn andre, og derav en sterkere rett til sletting. Dette er spesielt når det behandles *særlige kategorier av personopplysninger* eller *uriktige personopplysninger*.

4.5.2 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger

I GDPR skilles det mellom vanlige personopplysninger etter artikkel 4 og særlige kategorier av personopplysninger etter artikkel 9. Eksempler på særlige kategorier er helseopplysninger, etniske opplysninger eller informasjon om seksualitet, religion eller politikk. Der det behandles særlige kategorier av personopplysninger står hensynet til personvernet sterkere. Dette har sammenheng med at misbruk av slike personopplysninger – for eksempel data om rase eller religion – kan medføre menneskerettsbrudd i stor skala. Misbruk av slike personopplysninger kan også føre til diskriminering av enkeltmennesket.⁸⁰ Særlige kategorier av personopplysninger etter GDPR artikkel 9 er derfor mer beskyttelsesverdig.

Rettspraksis fra EU-domstolen viser også at retten til sletting står sterkere når kravet gjelder særlige kategorier av personopplysninger. *GC og andre mot CNIL* handlet om fire franskmenn som krevde at Google skulle fjerne lenker til forskjellige nettsider når man søkte opp navnet deres.⁸¹ Opplysningene som fulgte av disse nettsidene varierte; én viste en satirisk video om et påstått intimt forhold mellom den registrerte og en annen fransk politiker. En annen refererte fra et rettsmøte i en straffesak hvor den registrerte ble dømt til fengselsstraff for seksuelle overgrep mot barn.⁸² Felles for sakene var at Google nektet å fjerne lenkene fra deres søkemotor. Selv om det rettslige grunnlaget i saken var Personverndirektivet 95/46,

⁷⁹ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16 avsnitt 66

⁸⁰ Kuner, Bygrave og Doksey (2020) s. 369

⁸¹ *GC og andre* [GC] C-136/17 avsnitt 24

⁸² *GC og andre* [GC] C-136/17 avsnitt 25 og 28

tolket de direktivet i lys av GDPR for å sikre at dommen ville fungere som tolkningsbidrag også for GDPR.⁸³

Noen av personopplysningene som ble krevd slettet utgjorde særlige kategorier av personopplysninger. Domstolen uttalte at der databehandlingen gjelder særlige kategorier av personopplysninger etter GDPR artikkel 9, vil inngrep i privatlivet være «particularly serious because of the sensitivity of those data».⁸⁴ Denne uttalelsen tilsier at der personopplysningene som behandles er sensitive, vil dette i seg selv gi den registrerte en sterkere rett til sletting. Særlige kategorier av personopplysninger har et generelt sterkere vern i GDPR, og det er logisk at dette vernet også skal gjelde ved retten til sletting. Dette bekreftes også i retningslinjene utformet av Artikkel 29-gruppen. Der slås det fast at nasjonale datatilsyn i større grad vil gripe inn der søkemotorer nekter å akseptere et krav om sletting av særlige kategorier av personopplysninger. Begrunnelsen er at behandling av slike personopplysninger har en større påvirkning på den registrerte sitt privatliv.⁸⁵

Også personopplysninger som ikke fanges opp av GDPR artikkel 9 kan tenkes å ha et sterkere vern. I *Biancardi mot Italia* uttalte domstolen at «[w]ith regard to the sensitiveness of the data in question in the instant case, the Court is mindful that the subject matter of the article in question related to criminal proceedings instituted against» den registrerte. Opplysninger om straffedommer og lovovertrедelser er ikke særlige kategorier etter GDPR artikkel 9. EMD har likevel slått fast at behandling av slike data må tas i betraktning i interesseavveiningen.⁸⁶ Dette må sees i sammenheng med GDPR artikkel 10, som slår fast at behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser bare er tillatt der den nasjonale retten sikrer nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter. Samlet sett synes det klart at den registrerte sin rett til å få slettet opplysninger om kriminelle forhold generelt står sterkere enn andre, mer alminnelige opplysninger.

⁸³ *GC og andre* [GC] C-136/17 avsnitt 33

⁸⁴ *GC og andre* [GC] C-136/17 avsnitt 67

⁸⁵ Article 29 Data Protection Working Party (2014) s. 17 og 18

⁸⁶ *Biancardi mot Italia* [J] 2021, no. 77419/16, avsnitt 67

4.5.3 Behandling av uriktige personopplysninger

Også der behandlingen knytter seg til uriktige personopplysninger vil retten til sletting stå sterkere i interesseavveiningen. Helt overordnet kan dette sees i lys av GDPR art. 16, som gir den registrerte rett til å få uriktige personopplysninger om seg selv rettet av den behandlingsansvarlige. Å behandle uriktige personopplysninger har på generelt grunnlag et svakt vern etter GDPR. Hvilken betydning slik behandling har kom på spissen i *TU og RE mot Google*. Domstolen slo fast at der personopplysningene – eller deler av dem – er ukorrekte, taler det for at retten til privatliv står betydelig sterkere enn ytringsfriheten.⁸⁷ Dette må sees i lys av formålet bak ytringsfriheten. Retten til å informere og å bli informert bygger på idéen om at det som det informeres om faktisk stemmer. Hvis informasjonen er ukorrekt, har den ikke samme beskyttelsesverdige interesse. Her må det skilles mellom faktiske påstander og verdivurderinger. EU-domstolen uttaler at «[w]hile the existence of facts can be demonstrated, the truth of value judgments is not susceptible of proof».⁸⁸ At personopplysningene er ukorrekte taler derfor med tyngde for at retten til privatliv veier tyngre enn ytrings- og informasjonsfriheten.

På den andre siden har den registrerte rett til å få uriktige personopplysninger om seg selv rettet av den behandlingsansvarlige, jf. GDPR artikkel 16. Retting vil som regel være et mer forholdsmessig inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn sletting. Det kan argumenteres for at retting styrker både retten til privatliv og retten til ytrings- og informasjonsfriheten, ettersom ukorrekt informasjon ikke har beskyttelsesverdige interesse. Der begrunnelsen for kravet om sletting er at personopplysningene er ukorrekte, taler reelle hensyn for at krav om sletting skal nektes, når retting vil ivareta den registrerte sitt privatliv.

Momentet reiser et underordnet spørsmål for den behandlingsansvarlige; hvem er det som har bevisbyrden for hvorvidt en personopplysning er korrekt eller ikke? I utgangspunktet er det den registrerte som må «establish the manifest inaccuracy of the information found in that content or, at the very least, of a part – which is not minor in relation to the content as a whole – of that information».⁸⁹ Denne bevisbyrden strekker seg imidlertid bare til det som, «in the light of the circumstances of the particular case, can reasonably be required of him or her to try to find in order to establish that manifest inaccuracy». Det kan altså ikke kreves mer

⁸⁷ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 65

⁸⁸ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 66

⁸⁹ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 68

enn det som er rimelig av den registrerte. Eksempelvis kan det som klar hovedregel ikke kreves av den registrerte å produsere et rettslig dokument som slår fast at personopplysningene er ukorrekte.⁹⁰

Hva gjelder søkemotorens undersøkelsesplikt om personopplysningene er korrekte eller ikke, sier domstolen at de ikke kan forventes å spille en «active role in trying to find facts which are not substantiated by the request for de-referencing, for the purposes of determining whether that request is well founded».⁹¹ Å oppstille en for omfattende plikt hos søkemotoren ville skapt en risiko for at den gjorde en «de-referencing exercise quasi-systematically, in order to avoid having to bear the burden of investigating the relevant facts for the purpose of establishing whether or not the referenced content was accurate».⁹² Med andre ord ville en for omfattende undersøkelsesplikt hos søkemotoren medført en risiko for at de ville akseptert et krav om sletting for selv å slippe å undersøke om opplysningene var korrekte eller ikke. En slik praksis ville ikke sikret en balanse mellom retten til privatliv og retten til informasjons- og ytringsfrihet. Det er uklart hvordan dette stiller seg når den behandlingsansvarlige ikke er en søkemotor. Man må anta at det vil være enklere for en opprinnelig utgiver å finne ut om personopplysningene som behandles er korrekte eller ikke. Dette tilsier at det må oppstilles en strengere undersøkelsesplikt hos en opprinnelig utgiver av personopplysningene.

Omfanget av de uriktige opplysningene får også betydning for om retten til sletting står sterkere i interesseavveiningen. Der bare «certain information of minor importance, in relation to the content found in those articles as a whole» er uriktige, er ikke dette tilstrekkelig i seg selv til å kreve sletting.⁹³

⁹⁰ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 68

⁹¹ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 70

⁹² *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 71

⁹³ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 74

4.6 Konsekvenser for den registrerte

Jo mer inngripende konsekvensene av behandlingen er for den registrerte, jo større inngrep er det i retten til privatliv. At konsekvensene for den registrerte skal vektlegges følger blant annet av personopplysningsloven § 3 (1) bokstav d), hvor det særlig skal tas hensyn til «konsekvensene behandlingen kan få for den registrerte». I vurderingen skal det sees til temaet for, formålet og innholdet i behandlingen. Dersom behandlingen er svært inngripende for den registrerte, bør det tas hensyn til om den registrertes interesser er ivaretatt på andre måter, eksempelvis gjennom atferdsnormer.⁹⁴ Eksempler på dette kan være skadeerstatningsloven § 3-6 a) som gir erstatningskrav for æreskrenkelser og straffeloven § 267 som forbyr krenkelse av privatlivets fred.

Momentet kommer til uttrykk i EU-domstolen gjennom *Google Spania mot AEPD*, hvor domstolen uttaler at det må tas hensyn til «the sensitivity for the data subject's private life of the information contained in those announcements».⁹⁵ Det slås også fast at søkemotoren ikke kan kreve at personopplysningene i søkeresultatet har medført «prejudice to the data subject»⁹⁶ for at sletting skal skje. Søkemotoren kan derfor pålegges sletting av personopplysninger, selv om behandlingen ikke har medført fordommer mot den registrerte. Der personopplysningene har medført fordommer, må man derfor anta at dette taler med tyngde for at hensynet til privatlivet veier tyngre enn hensynet til ytrings- og informasjonsfrihet.

I *Hurbain mot Belgia* gjorde EMD en selvstendig analyse av «the negative repercussions of the continued availability of the information online».⁹⁷ Momentet oppstiller, i motsetning til i *Google Spania mot AEPD*, ikke krav om at konsekvensene av behandlingen retter seg mot den registrerte. Det kan derfor tenkes at negative konsekvenser for andre – for eksempel den registrerte sine barn - også kan vektlegges i interesseavveiningen. Dette spørsmålet berører imidlertid ikke EMD i *Hurbain mot Belgia*. Domstolen vurderte i stedet hvilke negative konsekvenser behandlingen har for den straffedømte legen sin integrering tilbake i samfunnet etter at han har sonet sin straff.⁹⁸ Når man søkte på legens fornavn og etternavn i avisens digitale arkiv eller på en søkemotor, var artikkelen om bilulykken noe av det første som

⁹⁴ Prop. 158 L (2020-2021) s. 46

⁹⁵ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 98

⁹⁶ *Google Spania* [GC] C-131/12, avsnitt 96

⁹⁷ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 231

⁹⁸ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 233

dukket opp. At personopplysningene var tilgjengelig for pasienter, kollegaer og andre var skadelig for ryktet hans, og hindret han i å integrere seg i samfunnet igjen etter soningen. Artikkelen med personopplysninger ble et digitalt rulleblad for legen.⁹⁹ *Hurbain mot Belgia* viser at der personopplysningene er til hinder for den registrerte i å reintegrere seg i samfunnet og utøve sitt yrke skal retten til sletting veie tungt. Også andre konsekvenser for den registrerte kan vektlegges. Et eksempel er der søk i en søkemotor tilgjengeliggjør personopplysninger som kan utsette den registrerte for risiko som identitetstyveri eller stalking. I slike tilfeller vil hensynet til personvernet veie tungt.¹⁰⁰

4.7 Bidrag til en debatt av offentlig interesse

At behandlingen av personopplysninger bidrar til en debatt av offentlig interesse vil være et moment som taler for at ytrings- og informasjonsfriheten veier tyngre enn retten til privatliv. Momentet kommer for eksempel til uttrykk i personopplysningsloven § 3 (1) bokstav a, hvor det i balanseringen særlig skal tas hensyn til «samfunnets interesse i behandlingen eller ytringer den leder frem til». Ordlyden tilsier at jo større interesse offentligheten har ved at personopplysningene behandles, jo større grunn er det til at den behandlingsansvarlige kan nekte sletting.

Spørsmålet er hva som utgjør offentlig interesse. Begrepets innhold er noe som vil kunne endre seg over tid. Ethvert forhold som folk interesserer seg i er ikke nødvendigvis offentlig interesse.¹⁰¹ Ytringer som fremmer informasjonsutveksling i det offentlige rom, skaper debatt eller avdekker kritikkverdige forhold av allmenn interesse vil typisk ha et sterkt vern.¹⁰² Å tilfredsstillende nysgjerrigheten til en bestemt gruppe lesere vil typisk falle utenfor den offentlige interessen.¹⁰³ Videre vil ikke det at ytringen i seg selv har en offentlig interesse, nødvendigvis bety at identifiseringen av den registrerte har samme offentlig interesse. Her kan også GDPR artikkel 5 nr. 1 bokstav c spille inn, som krever at personopplysningene som behandles skal være «begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for».

Personopplysninger om offentlige personer vil som regel være av større offentlig interesse

⁹⁹ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 234

¹⁰⁰ Article 29 Data Protection Working Party (2014) s. 18

¹⁰¹ Prop. 158 L (2020-2021) s. 44

¹⁰² *Ibid.*

¹⁰³ *Von Hannover mot Tyskland* (No. 2) [GC] 2004, no. 59320/00 avsnitt 65

enn personopplysninger om vanlige personer.¹⁰⁴ I praksis fra EMD og EU-domstolen behandles imidlertid personens rolle og status som et eget moment, og redegjøres for i kapittel 4.8.

Om personopplysningene bidro til en debatt av allmenn interesse kom på spissen i *Hurbain mot Belgia*. Domstolen tok utgangspunkt i momentet «the contemporary interest of the information», altså den nåværende offentlige interessen i informasjonen. Dette skiller seg fra den tradisjonelle avveiningen mellom privatlivet og ytrings- og informasjonsfriheten, hvor momentet formuleres som hvorvidt ytringen bidrar til «a debate of public interest».¹⁰⁵ Dette er fordi det ikke skal avgjøres hvorvidt den opprinnelige publiseringen er ulovlig, men heller hvorvidt personopplysningene kan kreves slettet i ettertid. Det sentrale er derfor ikke hvorvidt personopplysningene bidro til en debatt av offentlig interesse når de ble publisert, men heller om de gjør det når kravet om sletting fremmes. Omformuleringen av dette momentet i *Hurbain mot Belgia* er et godt eksempel på at interesseavveiningen mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten må tilpasses sin kontekst, i vårt tilfelle ved krav om sletting.

Domstolen slo fast at det skulle legges særlig vekt på om opplysningene påvirket «the well-being of citizens or the life of the community». Det skulle også vektlegges om opplysningene var «capable of giving rise to considerable controversy, which concern an important social issue, or which involve a problem that the public would have an interest in being informed about».¹⁰⁶ Det ble også vektlagt at artikkelen som inneholdt personopplysningene var lagret i avisens digitale arkiv. Digitale arkiv inneholder av sin natur informasjon som «rarely [is] of topical relevance», og deres bidrag til en debatt av offentlig interesse «is not decisive in most cases».¹⁰⁷ Synspunktet synes å bygge på at arkiver er et oppbevaringssted for dokumenter av historisk betydning. Uttalelsen må tolkes som at det ikke bare er selve innholdet av personopplysningene som er viktig når man avgjør om de bidrar til en debatt av allmenn interesse. Måten de er lagret på spiller også en rolle i vurderingen.

Hvorvidt personopplysningene bidro til en debatt av offentlig interesse kom også til uttrykk i *Satamedia mot Finland*. Saken handlet ikke om den registrertes rett til sletting, men heller om forbud fra å publisere skatteopplysninger gjorde et uforholdsmessig inngrep i

¹⁰⁴ Prop. 158 L (2020-2021) s. 44

¹⁰⁵ *Axel Springer AG mot Tyskland [GC]* 2012, no. 39954/08 avsnitt 90

¹⁰⁶ *Hurbain mot Belgia [GC]* 2023, no. 57292/16 avsnitt 223

¹⁰⁷ *Hurbain mot Belgia [GC]* 2023, no. 57292/16 avsnitt 224

medieselskapenes rett til ytrings- og informasjonsfrihet. Dommen behandler flere av de samme momentene som i interesseavveiningen ved krav om sletting, og fungerer derfor som tolkningsbidrag. Finland har, i likhet med Norge, offentlig tilgjengelige skatteopplysninger. To finske medieselskap samlet og publiserte disse skatteopplysningene for offentligheten.¹⁰⁸ Den finske Høyesterett konkluderte med at en slik praksis var ulovlig. Som et resultat forbød det finske Datatilsynet i 2009 Markkinapörssi og Satamedia å fortsette med publiseringen.¹⁰⁹ Medieselskapene svarte ved å klage Finland inn til EMD med påstand om ulovlig inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK art. 10. EMD kom til at Finland hadde gjort et lovlig inngrep.

I motsetning til *Hurbain mot Belgia*, var om personopplysningene bidro til en debatt av allmenn interesse et selvstendig moment – ikke en underliggende del av «the contemporary interest of the information». EMD uttalte at å gi tilgang til offentlige dokumenter – for eksempel skatteopplysninger – i seg selv var egnet til å bidra til en debatt av allmenn interesse.¹¹⁰ Videre var det viktig at journalister kunne samle og behandle personopplysninger for å kunne utføre sitt arbeid, herunder skatteopplysninger. Mediehusene hadde imidlertid publisert skatteopplysningene til 1,2 millioner mennesker som et stort ubearbeidet datasett. At datasettet ikke hadde noen form for kategorier, analyser eller bearbeidelse talte for at det ikke bidro til offentlig debatt.¹¹¹ Medieselskapene argumenterte med at offentliggjøringen av skatteregistrene gjorde det mulig å observere resultatene av skattepolitikken i Finland – for eksempel hvordan forskjeller i inntekt og formue utvikler seg mellom regioner, yrker og på grunnlag av kjønn. De forklarte imidlertid ikke hvordan leserne deres kunne utføre slike analyser basert på de rå publiserte dataene.¹¹²

Dommen illustrerer et viktig perspektiv i vurderingen; for at personopplysninger skal bidra til en debatt av offentlig interesse, skal de gjerne være bearbeidet eller analysert av den opprinnelige utgiveren. Dette knytter seg hovedsakelig til publisering av store mengder personopplysninger. Et utgangspunkt er derfor at krav om sletting står sterkere der personopplysningene som kreves slettes fremstår som et ubearbeidet datasett, fordi de i mindre grad bidrar til en debatt av offentlig interesse. Dette vil imidlertid bero på de konkrete

¹⁰⁸ *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 9

¹⁰⁹ *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 23

¹¹⁰ *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 172

¹¹¹ *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 175

¹¹² *Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland* [GC] 2017, no. 931/13 avsnitt 176

personopplysningene. Noen ubearbeide personopplysninger vil utvilsomt bidra til en større debatt av offentlig interesse enn andre, nøye analyserte personopplysninger.

4.8 Betydningen av hvem som er den registrerte

Hvem den registrerte er, er også et sentralt moment i balanseringen. Dette knytter seg særlig til om den registrerte spiller en rolle i det offentlige rom, eller er en offentlig person. Da vil hensynet til ytrings- og informasjonsfriheten stå sterkere. På den andre siden vil personvern hensyn gjøre seg gjeldende i større grad i saker om personer som ikke har samfunnsfunksjoner.¹¹³ Begrunnelsen er at offentlige personer må tåle mer inngripende behandling, fordi behandlingen i større grad vil fremme samfunnsdebatt og demokrati. Artikkel 29-gruppen har uttalt at en god tommelfingerregel for hvorvidt en person spiller en rolle i det offentlige rom er hvorvidt offentlig tilgang til den aktuelle informasjonen – gjort tilgjengelig gjennom et søk på den registrertes navn – vil beskytte offentligheten mot uakseptabel offentlig eller profesjonell atferd.¹¹⁴ Dette overlapper delvis med momentet om hvorvidt behandlingen bidrar til en debatt av offentlig interesse. EMD behandler imidlertid momentene hver for seg. Offentlige personer er individer som, på grunn av sine funksjoner eller forpliktelser, har en viss grad av medieeksponering.¹¹⁵ Dersom saken kun dreier seg om den registrertes rent personlige forhold, vil imidlertid personvernet stå sterkt selv om den registrerte skulle være en offentlig person.¹¹⁶

I EMD sin dom *Hurbain mot Belgia* var det sentralt om personen var «well known». Utgangspunktet for denne vurderingen var på det tidspunkt den registrerte krevde å få slettet sine personopplysninger etter GDPR art. 17.¹¹⁷ Det skal altså ikke sees til den registrertes offentlige rolle på det tidspunkt personopplysningene opprinnelig ble utgitt, men heller på det tidspunkt kravet om sletting ble fremmet. Dette er særlig relevant der det har gått lang tid fra den opprinnelige publiseringen til kravet om sletting. I dommen ble det lagt vekt på at den registrerte ikke var en kjent person i Belgia, ikke hadde noen offentlige verv, og har forsøkt å holde seg ut av det offentlige søkelys siden bilulykken.¹¹⁸ Dette talte isolert for at retten til

¹¹³ Prop. 158 L (2020-2021) s. 45

¹¹⁴ Article 29 Data Protection Working Party (2014) s. 13

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Prop. 158 L (2020-2021) s. 46

¹¹⁷ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 227

¹¹⁸ *Hurbain mot Belgia* [GC] 2023, no. 57292/16 avsnitt 229 og 230

privatliv skulle veie tyngre enn retten til ytringsfrihet. Liknende synspunkter finner man i *Satamedia mot Finland*. Der ble lagt vekt på at den store majoriteten av de registrerte var helt vanlige mennesker, og de fleste tilhørte lavtlønnede yrkesgrupper.¹¹⁹ Majoriteten av de påvirkede var ikke offentlige personer og spilte ingen rolle i det offentlige rom.

Også i saker for EU-domstolen spiller den registrertes rolle og status en viktig rolle i balanseringen. Dette kommer for eksempel til uttrykk i *TU og RE mot Google*. Saken handlet om to tyskere som krevde avindeksering av deres personopplysninger fra Google. I interesseavveiningen uttalte EU-domstolen at hvis den registrerte «plays a role in public life, that person must display a greater degree of tolerance, since he or she is inevitably and knowingly exposed to public scrutiny».¹²⁰

Hvem personopplysningene som behandles tilhører knytter seg ikke bare til hvor offentlig personen er. Også den registrertes alder er av betydning. Grunnloven § 104 annet ledd slår fast at «[v]ed handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn». Dette må også gjelde i avveiningen mellom retten til privatliv og ytrings- og informasjonsfriheten ved et krav om sletting. Dette er også direkte regulert i fortalen til GDPR, hvor retten til sletting står særlig sterkt der den registrerte ga samtykke til databehandlingen som barn.¹²¹ Retten til sletting står derfor sterkere der den registrerte er barn enn voksen. At kravet om sletting rettes mot den behandlingsansvarlige etter at den registrerte har blitt voksen, svekker ikke den registrertes krav.¹²² Man legger derfor til grunn tidspunktet da personopplysningene opprinnelig ble behandlet. Dette skiller seg fra vurderingen av hvorvidt den registrerte er en offentlig person, der man legger til grunn tidspunktet da retten til sletting kreves.

¹¹⁹ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 180

¹²⁰ *TU og RE* [GC] C-460/20, avsnitt 63

¹²¹ 679/2016/EU: General Data Protection Regulation preamble 65

¹²² *Ibid.*

4.9 Sammenfatning av analysen om hvordan interesseavveiningen skal gjøres

Oppgavens problemstilling er hvordan retten til privatliv og retten til ytrings- og informasjonsfriheten skal balanseres mot hverandre ved et krav om sletting. For å svare på problemstillingen er det gjort en analyse av hvordan interesseavveiningen skal gjøres med utgangspunkt i forskjellige momenter. Avslutningsvis i oppgaven følger en sammenfatning om hvordan avveiningen skal gjøres.

I interesseavveiningen må en norsk rettsanvender balansere retten til privatliv etter EMK artikkel 8 med retten til ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK artikkel 10. Dette er to fundamentale menneskerettigheter med like stor vekt. Praksis fra EU-domstolen kan imidlertid tilsi at retten til privatliv som et utgangspunkt står sterkest i avveiningen. Formålet er å treffe et resultat som medfører minst mulig inngrep i hver av de berørte grunnleggende rettighetene. I avveiningen av EMK artikkel 8 og 10 har EMD og EU-domstolen utviklet noen tradisjonelle momenter som skal brukes i balanseringen. Flere av disse vil være relevante ved vurderingen av om et krav om sletting. Samtidig vil det ved et krav om sletting ikke være spørsmål om lovligheten av den opprinnelige publiseringen, men heller om personopplysningene skal slettes når den registrerte i ettertid krever det. At kravet om sletting kan oppstå på et senere tidspunkt enn den opprinnelige publiseringen, er noe som må tas i betraktning når man anvender de tradisjonelle momentene. De må derfor tilpasses den konkrete konteksten man er i. Andre momenter, for eksempel tiden som har gått siden publiseringen, vil også være relevant.

Et sentralt moment i interesseavveiningen er hvem som er behandlingsansvarlig. Et krav om sletting står svakere overfor en opprinnelig utgiver enn en søkemotor, fordi en søkemotor sin behandling ikke ligger i kjernen av det ytrings- og informasjonsfriheten skal beskytte. Det må også skilles mellom der den opprinnelige utgiveren er uredigert media eller redigert media. Der den behandlingsansvarlige er redigert media omfattet av medieansvarsloven, kan det ikke gis pålegg om sletting, jf. personopplysningsloven § 3 tredje ledd. Reelle hensyn taler til en viss grad for at krav om sletting først og fremst burde rettes mot søkemotoren. Hvorvidt dette allerede er gjort, synes imidlertid ikke å ha særlig vekt når kravet rettes mot en opprinnelig utgiver.

Det skal vektlegges hvilken form for sletting den registrerte krever. Avindeksing av personopplysningene utgjør et mindre inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn anonymisering eller fjerning av opplysningene. Anonymisering utgjør et mindre inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten enn fjerning av opplysningene. Det skal derfor mindre til å få sine personopplysninger avindeksert eller anonymisert, enn fullstendig fjernet.

Et sentralt moment i vurderingen er innholdet av personopplysningene som behandles. Dette knytter seg spesielt til der det behandles særlige kategorier av personopplysninger etter GDPR artikkel 9. Disse har et sterkere vern enn andre opplysninger. Andre sensitive personopplysninger, for eksempel om straffedommer og lovovertridelser, er også særlig vernet. Når slike opplysninger behandles, vil det tale for at retten til privatliv veier tyngre enn retten til ytrings- og informasjonsfrihet. Også behandling av uriktige personopplysninger vil tale for at retten til privatliv veier tyngst. Uriktige personopplysninger har et svakt vern i GDPR, og ligger ikke i kjernen av det ytrings- og informasjonsfriheten skal beskytte. Det er først og fremst den registrerte som har bevisbyrden for at opplysningene er uriktige, men denne byrden strekker seg ikke utover det som er rimelig.

Også tiden som har gått siden publiseringen spiller inn i vurderingen, men sier først og fremst noe om vekten av de øvrige momentene. Der lang tid har gått vil det som hovedregel medføre at personopplysningene i mindre grad bidrar til en debatt av offentlig interesse. På den andre siden vil konsekvensene for den registrerte ved at personopplysningene er offentlig være større.

Det må også sees til hvilke konsekvenser behandlingen har for den registrerte. Jo større konsekvenser behandlingen har, jo sterkere veier retten til privatliv i interesseavveiningen. Rettspraksis viser at dette knytter seg særlig til der behandlingen har medført fordommer mot den registrerte. Man kan også se for seg at fordommer mot andre, for eksempel den registrertes barn, kan vektlegges. Spørsmålet er imidlertid uavklart i rettspraksis. Der personopplysningene fungerer som et digitalt rulleblad åpent for offentligheten taler dette for sletting. Også ved annen behandling som hindrer den registrerte i å leve et normalt liv og fungere i yrket sitt vil retten til privatliv veie tyngre. Det kan også vektlegges om behandlingen utsetter den registrerte for risiko som identitetstyveri eller stalking.

Hvorvidt personopplysningene gir bidrag til en debatt av offentlig interesse, er et sentralt moment i vurderingen. Hvis opplysningene bidrar til en slik debatt, taler det imot pålegg om

sletting. Hvilket bidrag opplysningene gir, må vurderes på det tidspunkt kravet om sletting fremmes, ikke når den opprinnelige behandlingen skjedde. I vurderingen skal det sees til om opplysningene fremmer informasjonsutveksling, skaper debatt eller avdekker kritikkverdige forhold av allmenn interesse. At ytringen i seg selv bidrar til debatt av offentlig interesse, trenger ikke innebære at identifikasjon av den registrerte gjør det. Da er det nærliggende å anonymisere personopplysningene. Hvorvidt opplysningene er bearbeidet eller analysert av den behandlingsansvarlige kan også påvirke hvilket bidrag behandling gir.

Avslutningsvis må det sees til hvem den registrerte er. Der den registrerte er en offentlig person, eller spiller en rolle i det offentlige rom, taler det imot pålegg om sletting. Offentlige personer må tåle mer fordi behandling av deres personopplysninger som et utgangspunkt i større grad vil fremme samfunnsdebatt og demokrati. Retten til sletting står spesielt sterkt der den registrerte er et barn.

Kilderegister

Norske rettskilder

Norske lover

Lov 17. mai 1814 kongeriket Norges grunnlov (Grunnloven)

Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven)

Lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)

Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven)

Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)

Forarbeid

Innst. O. nr. 51 (1998–1999) Innstilling frå justiskomiteen om lov om styrking av menneskerettane si stilling i norsk rett (menneskerettsloven)

Prop. 158 L (2020-2021) Endringer i personopplysningsloven og offentleglova (ytrings- og informasjonsfrihet mv.)

Avgjørelser fra personvernemnda

PVN-2021-18 Sletting av søketreff i søkemotoren Google

Internasjonale kilder

Konvensjoner

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma, 4. november 1950, (Den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen).

Decision of the Council and the Commission of 13 December 1993 on the conclusion of the Agreement on the European Economic Area between the European Communities, their Member States and the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation, 13. desember 1993, (EØS-avtalen), ELI:

[http://data.europa.eu/eli/dec/1994/1\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/1994/1(1)/oj)

Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, 24. oktober 1995, (Personverndirektivet), ELI:

<http://data.europa.eu/eli/dir/1995/46/oj>

Charter of Fundamental Rights of the European Union, 26. oktober 2012, (EUs charter om grunnleggende rettigheter), ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj

Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC, 27. April 2016

(Personvernforordningen), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04>

Avgjørelser fra den europeiske menneskerettighetsdomstolen

The Sunday Times mot UK (No. 1) [P], ECHR:1979:0426JUD000653874

Axel Springer AG mot Tyskland [GC], ECHR:2012:0207JUD003995408

Von Hannover mot Tyskland (No. 2) [GC], ECHR:2012:0207JUD004066008

Satakunnan Markkinapörssi oy og Satamedia Oy mot Finland [GC]

ECHR:2017:0627JUD000093113

Neij og Kolmosoppi mot Sverige [J], ECHR:2013:0219DEC004039712

M.L og W.W mot Tyskland [J], ECHR:2018:0628JUD006079810

Biancardi mot Italia [J], ECHR:2021:1125JUD007741916

Hurbain mot Belgia, [GC], no. 57292/16, ECHR:2023:0704JUD005729216

Avgjørelser fra Den europeiske unions domstol

Dom av 16. desember 2008 [GC], Tietosuojavaltuutettu mot Satakunnan Markkinapörssi Oy og Satamedia Oy, C-73/07, ECLI:EU:C:2008:727

Dom av 13. mai 2014 [GC], Google Spain SL and Google Inv. mot Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317

Dom av 3. september 2014 [GC], Johan Deckmyn og Vrijheidsfonds VZW mot Helena Vandersteen og andre, C-201/13, ECLI:EU:C:2014:2132

Dom av 14. februar 2019 [GC] Sergejs Buivids mot Datu valst inspekcija, C-345/17, ECLI:EU:C:2019:122

Dom av 24. september 2019 [GC], Google LLC mot Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL), C-507/17, ECLI:EU:C:2019:772

Dom av 24. september 2019 [GC], GC og andre mot Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL), C-136/17, ECLI:EU:C:2019:773

Dom av 8. desember 2022 [GC], TU og RE mot Google LLC, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962

Litteratur

Aall, Jørgen, *Rettsstat og menneskerettigheter 1*, 1. utgave, Fagbokforlaget 2022

Blaker Strand, Vibeke og Mujezinović Larsen, Kjetil, *Menneskerettigheter i et nøtteskall*, 2. utgave, Gyldendal Norsk Forlag 2021

Datatilsynet, *Hva er personvern?*, datatilsynet.no, publisert 26.07.2023, <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/hva-er-personvern> (lest 6. oktober 2024).

Döhmman, I.S., V. Papakonstantinou, G. Hornung og P. De Hert, *General Data Protection Regulation: Article-by-Article Commentary*, Bloomsbury Academic 2024.

Fredriksen, Halvard Haukeland, *EU/EØS-rett i norske domstoler*, Europautredningen 2011, <https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/8056/E%C3%98S-rett%20i%20norske%20domstoler.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Fredriksen, Halvard Haukeland og Mathisen, Gjermund, *EØS-rett*, 4. utgave Fagbokforlaget 2022

Høstmælingen, Njål, *Internasjonale menneskerettigheter*, 2. utgave, Universitetsforlaget 2012.

Kierulf, Anine og Gisle, Jon, «ytringsfrihet» Store norske leksikon, 30. oktober 2024, <https://snl.no/ytringsfrihet> (lest 5. november 2024).

Kuner, Christopher, Bygrave, Lee A. og Docksey, Christopher, *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) A Commentary*, Oxford University Press 2020.

Skullerud, Åste M.B, Rønnevik, Cecilie, Skorstad, Rønnevik, Pellerud, Marius E., mfl., *Personvernforordningen (GDPR) Kommentartutgave*, Universitetsforlaget 2018

Strømme, Vidar og Wilhelmsen, Mathilde, *Retten til å bli glemt: Har mediene sletteplikt?*, juridika.no, publisert 4. februar 2022, (lest 25. oktober 2024).

Uttalelser organisasjoner/ foreninger:

Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on the implementation of the Court of Justice of the European union judgment on “Google Spain and INC V. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González” C-131-12*, 26. november 2014, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_en.pdf

Google Innsynsrapport, *Fjerningsforespørsler iht. europeisk personvernlov*, <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview> (lest 3. november 2024).

